

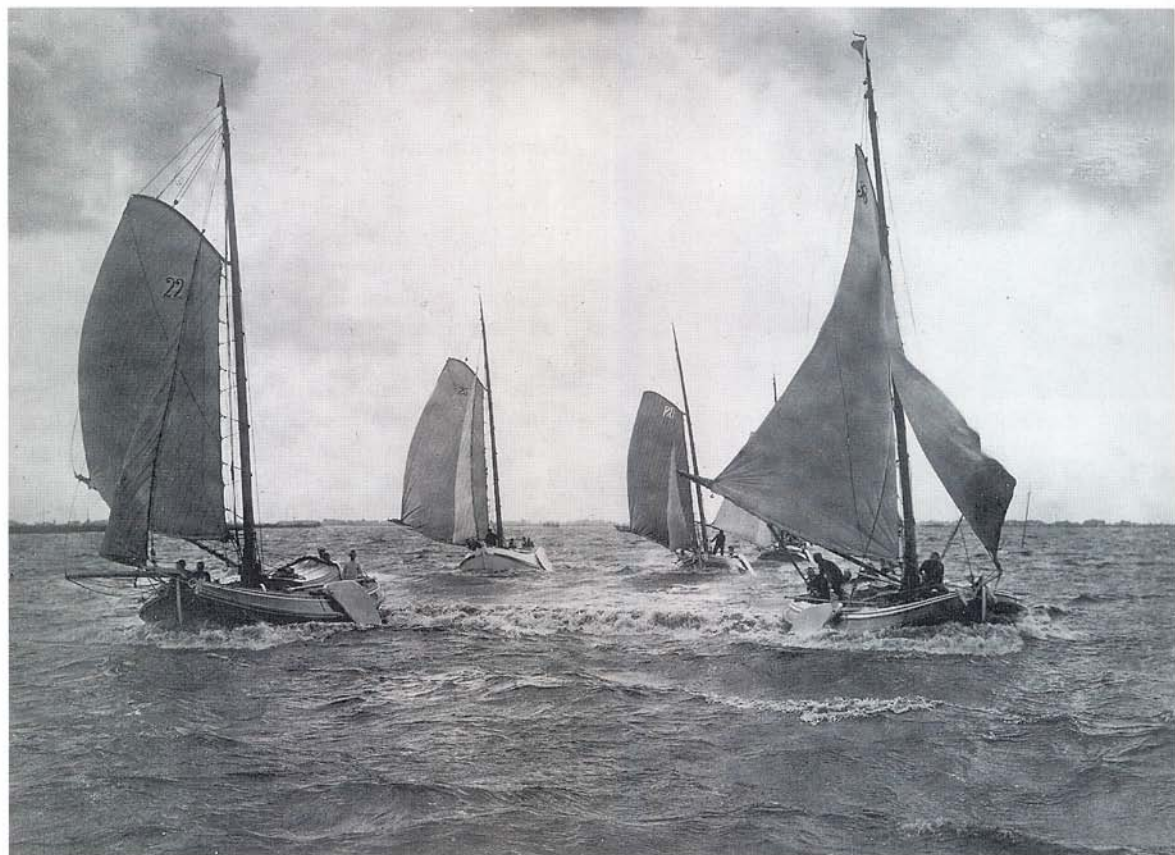
NJORD*Stamboekno.:* 21*Bouwjaar:* 1910*Opdrachtgever:* S. Boltjes, Leeuwarden*Huidige eigenaar:* Fam. Offringa, Den Haag*Zeilnummer:* 36 RB**Historie**

Volgens mr J.D. Boltjes te Aerdenhout, zoon van de opdrachtgever (in een brief aan Van Waning¹²⁷), werd deze boeier in Grouw de 'greate' "Njord" genoemd. Zijn vader mr Siebren Boltjes, aanvankelijk advocaat te Grouw, had destijds de boerenboot, in 1867 gebouwd door Eeltje Holtrop van der Zee voor Wiebe Peekema te Grouw, van de ondergang gered en tot Fries jacht laten verbouwen. Van 1885 tot 1897 voer hij hiermee onder dezelfde naam. Na zijn benoeming in laatstgenoemd jaar tot notaris in Appingedam, deed hij het jacht over aan zijn halfbroer T.Y. Kingma Boltjes te Jorwerd. Deze (lytse) "Njord" is nog steeds in het bezit van leden van de

familie Kingma Boltjes en heeft nog altijd zijn thuishaven in Grouw.²²

Na zijn benoeming in 1907 tot notaris in Leeuwarden gaf mr Boltjes aan Ernst Wester in Grouw opdracht een boeier te bouwen. Het nieuwe schip met een lengte van bijna 10 meter kreeg een wat afwijkend model. Volgens de zoon¹²⁷ was de boeier zeer zeewaardig, eigenlijk meer een kleine lemmeraak; met alle weer en wind werd op de oude Zuiderzee rondgezworven. Zijn vader had Wester zelf de lijnentekening aangeleverd! De naam werd opnieuw "Njord" en het nieuwe schip kreeg ligplaats in een botenhuis te Grouw.

Boltjes was een enthousiaste watersportliefhebber; tot kort voor zijn dood in 1945, op 84-jarige leeftijd, zeilde hij de boeier nog zelf. In zijn jongere jaren was hij ook een fervente wedstrijdzeiler. Al meteen in 1910 verscheen Boltjes met zijn nieuwe "Njord" op de Sneeker Hardzeildag aan de start. De boeier bleek een snelle zeiler en Boltjes behaalde dan ook veel (eerste) prijzen. Ook alle volgende jaren tot en met 1919 doet hij aan de Hardzeildag mee, zoals blijkt uit de bewaard gebleven deelnemerslijsten, ook aan de spectaculaire wedstrijd bij

Boeierwedstrijd bij stormachtige wind op Sneeker Hardzeildag 1912; vooraan links de boeier "Njord" van S. Boltjes.

Herk.: Verz. Fries Sch. Mus.

De boeier "Njord" van Mr S. Boltjes, ergens in Friesland, voert de vlag van "Oostergoo"; de eigenaar aan het roer, 1933.

Herk.: Mw Kingma Boltjes-van Gulik

stormachtige wind in 1912, waarvan een foto bewaard is gebleven (zie hiervoor ook par. 3.4.3). In het jaar 1918 ontstond een conflict tussen Boltjes en het bestuur van de ZV 'Sneek' over de zogenaamde Deli-Schotel, een prachtige gedreven zilve-

ren schotel, beschikbaar gesteld door familieleden van Sneeker ingezetenen wonende in Deli (Nederlandsch-Indië) en door het bestuur van de zeilvereniging bestemd als wisselprijs in de boeierklasse, voor de eerste keer te verzeilen met de 100e Hardzeildag op 20 augustus 1913¹²⁸. Toen de "Njord" in 1918 voor de vijfde keer achtereen de eerste prijs won (in 1914 vond geen Hardzeildag plaats vanwege de zojuist begonnen wereldoorlog), meende Boltjes recht te hebben op deze Deli-Schotel. Echter het bestuur betwistte achteraf zijn overwinning in 1913. Het kwam zelfs tot een rechtszaak.¹²⁹ Hoe die is geëindigd is ons niet bekend. Bij 'Oostergoo' vinden wij de "Njord" vermeld in het bekende verslagenboek, en wel in 1912, 1913, 1916 en 1917, het laatst in 1921. In dat jaar trok Boltjes zich uit zijn Leeuwarder praktijk terug en vestigde zich in Baarn. Het Nederlandsch Jachtregister van 1924/25 vermeldt de boeier "Njord" op naam van mr S. Boltjes te Baarn, afmetingen 9,75 bij 3,60 meter, wedstrijdmaat WM= 9,2, zeilnummer 5 OB (Bijlage B nr 60). De "Njord" behield zijn ligplaats in het botenhuis in Grouw, alwaar Boltjes een vakantiehuis bezat. De familie weet nog te vertellen dat hij zich weleens uit Baarn liet ophalen door de "Njord" met zijn boeierknecht Jelger Bijlsma.¹³⁰ De Zuiderzee was in die dagen nog open.

Van de jaren tot 1945 weten wij niet veel, maar zoals boven reeds aangehaald, bleef Boltjes tot op hoge leeftijd zijn boeier trouw. Een fraaie foto uit 1934 van de boeier onder zeil met de eigenaar aan het roer is in familiebezit bewaard gebleven. Volgens mededelingen van de huidige eigenaren is de boeier om aan inbeslagname door de Duitsers te ontkomen, in de bezettingstijd onder water gezet, wat zijn conditie niet ten goede zal zijn gekomen.

"Njord" van de familie Offringa, onder zeil.

Herk.: Onbekend

In de reeds aangehaalde brief¹²⁷, meldt mr J.D. Boltjes dat de boeier van zijn vader in 1947, twee jaar na diens overlijden, is verkocht aan ir A.J. der Weduwen te Delft. Zelf liet hij in 1954 een houten Vollenhovense bol bouwen op de werf van Huisman in Wanneperveen, die weer de naam "Njord" kreeg. Over de periode dat de "Njord" eigendom was van ir Der Weduwen is het volgende bekend. Naar aanleiding van de oproepen van Van Waning in "De Waterkampioen"^{3,4} meldde Der Weduwen de "Njord" direct aan om opgenomen te worden in het stamboek van Friese ronde jachten. Hij komt dan ook voor in de eerste schepenlijst⁵ en kreeg het stamboeknummer 21 toegewezen. In 1953 nam Der Weduwen met de "Njord" deel aan de eerste reünie voor Friese ronde jachten in Grouw¹³¹ als een van de vijftien deelnemers uit 'Holland' (zie ook Bijlage F). Ook werd deelgenomen aan verschillende zomerreünies en andere bijeenkomsten georganiseerd door de nieuwe Stichting Stamboek Ronde en Platbodemjachten, zoals in 1955 de reünie in Enkhuizen, in 1956 de bijeenkomst in Joure ter ere van de nagedachtenis van de scheepsbouwers Eeltje en Auke van der Zee (Bijlage N), in 1957 de zomerreünie in Hoorn en in 1959 de reünie ter gelegenheid van het 60-jarig bestaan van de Koninklijke Marine Jacht-Club in Den Helder.

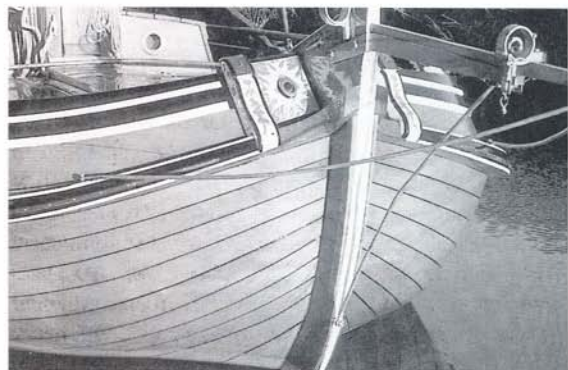
De "Njord" bleef in bezit van ir Der Weduwen tot en met 1962. Begin 1963 meldt de wegebouwer J.T. Offringa te Elburg aan de stamboeksecretaris dat hij de "Njord" heeft gekocht.¹³² Tot op heden is hij in de familie gebleven. Elburg werd de thuishaven en de randmeren vormden gewoonlijk het vaarwater. Hoewel de nieuwe eigenaar geen wedstrijdman was, werd de boeier onder het nieuwe wedstrijdregime voor ronde en platbodemjachten van het watersportverbond geregistreerd onder zeilnummer 36 RB. Tot omstreeks 1980 nam de heer Offringa met de "Njord" verschillende malen deel aan reünies van de Stichting Stamboek; in 1968 was hij zelfs commandant van een van de eskaders boeiers bij het admiraalzeilen op de Beulakerwilde. Aparte vermelding verdient de reis naar New York in 1976. Ter gelegenheid van de viering van het tweehonderdjarig bestaan van de Verenigde Staten gaven een aantal Nederlandse jachten, waaronder de boeiers "Njord" van Offringa en "Minke Lokke" van Van der Stoel, acte de présence in een vlootshow voor de stad New York, waarna een ontvangst volgde door de burgemeester van die stad. Ook werd een tocht gemaakt van 200 kilometer de Hudson op tot Albany. Ten slotte vermelden wij dat vanaf de oprichting van de Regionale Friese Reünie in 1968 Offringa met de "Njord" tot 1977 elk jaar in Heeg verscheen om aan dit feest deel te nemen.

Vanwege zijn gevorderde leeftijd verkocht Offringa in 1991 de "Njord" aan zijn jongere broer L.J. Offringa in Den Haag. Deze overleed nog hetzelfde jaar, waarna de boeier in gedeelde eigendom overging naar diens weduwe mevrouw M. Offringa-Nienhuis en haar drie kinderen Hans, Eveline en Mirjam. De toestand van het schip was door te weinig onderhoud intussen zo slecht geworden, dat voor

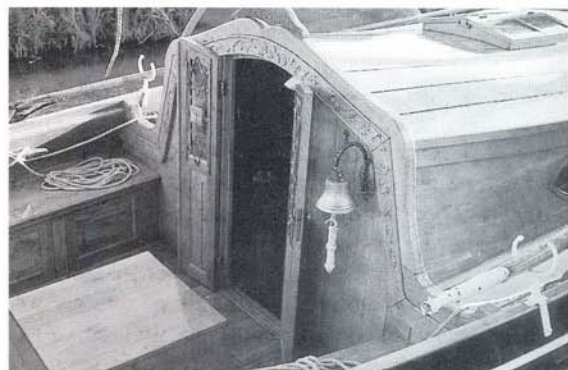
"Njord", hennebalk en roerbekroning.

Herk.: Familie Offringa

"Njord", vooraanzicht.

Herk.: Familie Offringa

"Njord", kajuitfront

Herk.: Familie Offringa

verder behoud een omvangrijke restauratie nodig was. Jachtwerf Piersma in Heeg kreeg opdracht deze restauratie uit te voeren, wat praktisch neerkwam op bijna volledige herbouw. Daarbij werd de nieuwe roef om esthetische redenen iets lager dan de oude. Zo kwam in 1997 de "Njord" als herboren weer te water. De thuishaven is nu Gaastmeer, waar de familie aan het Zandmeer een zomervoning bezit

MIENTJE

Stamboekno.: 130

– ex Davine

Bouwjaar: 1912

Eerste eigenaar: P.M.A. Bogaert, Heemstede

Huidige eigenaar: M.A.M.U. Vermeulen,

Babyloniënbroek

Zeilnummer: 52 RC

Historie

De eerste eigenaar van deze boeier was P.M.A. Bogaert te Heemstede, inspecteur bij de spoorwegen en afkomstig uit Bergen op Zoom. Of hij inderdaad ook de opdrachtgever was weten we niet; van de nabestaanden van de bouwer konden wij geen nadere informatie hierover krijgen. Het is mogelijk dat na de geslaagde bouw van de "Njord" in 1910 Ernst Wester de gok deed deze boeier voor eigen rekening op stapel te zetten; immers in die jaren was het bezit van een boeier bij vooraanstaande lieden zeker nog zeer gewild. Opmerkelijk is namelijk dat op de Internationale Tentoonstelling van Watertoerisme en Nijverheid, die in 1913 in Sneek werd gehouden, behalve een nieuwe tjotter van de firma M. van der Werf te Sneek³², ook een Friese boeier geëxposeerd was, gebouwd door E. Wester te Grouw. Deze inzending won zelfs een zilveren medaille. Het verslag in de *Leeuwarder Courant* over deze tentoonstelling bevatte de volgende exclamatie: *In het water ligt het prachtschip, de boeier van E. Wester, Grouw (stand 7). Gij allen die meent, dat alles wat "goed" moet zijn uit het buitenland moet komen, beken schuld, want daar heeft geen Duitscher of Engelschman iets aan geleverd. Dat schip is geheel "Friesch" en, niet waar, mooier lijnen, mooier afwerking kunt ge u niet denken. Een eeresaluut aan dit monument van Friesch denken en Friesch doen.*¹³³ We weten evenwel niet met zekerheid of de geëxposeerde boeier inderdaad de latere "Mientje" was of de twee jaar eerder gebouwde "Njord".

Hoe dan ook, dankzij onderzoek van de huidige eigenaar, de heer Vermeulen te Babyloniënbroek, weten wij nu dat de in een oude wedstrijdlijst van de Roei- en Zeilvereniging 'Hollandia' uit 1914 (Bijlage P) voorkomende boeier "Davine" van P.M.A. Bogaert identiek is met de "Mientje". Volgens Vermeulen heeft Bogaert zijn boeier in 1918 overgedaan aan zijn vroegere stadgenoot J.B.C. Touw, reder in Bergen op Zoom. Deze gaf hem de naam "Mientje". Het Nederlandsch Jachtregister van 1924-25 vermeldt de "Mientje" op naam van Touw, afmetingen 8,00 bij 3,40 meter (Bijlage B nr 56); zij is ook als wedstrijdacht ingeschreven bij de KVNWV onder nummer 23 OC, wedstrijdmaat WM 8,0.

Opeenvolgende eigenaren van de "Njord" waren

1910 – 1945	S. Boltjes		Njord
	Leeuwarden/Baarn		
1945 – 1947	J.D. Boltjes	Aerdenhout	Njord
1947 – 1962	A.J. der Weduwen	Delft	Njord
1963 – 1991	J.T. Offringa	Elburg	Njord
1991	L.J. Offringa	Den Haag	Njord
vanaf 1991	Fam. Offringa	Den Haag	Njord

Technische gegevens

Hoofdafmetingen

– Lengte over de stevens	9,92 m
– Grootste breedte over de berghouten	3,66 m
– Holte op het grootspant	1,72 m
– Diepgang	0,70 m
– Zeiloppervlak: grootzeil + fok	56,1 m ²
– Kluiver, c.q. halfwinder	n.a.

Bijzonderheden

- kielbalk, dik 18 cm, hoog 7 cm
- gepiekte bodem
- vlaktiling 11°
- 10/8 doorlopende gangen (zie hierna)
- verguld snijwerk op beretanden, kluisborden, kajuitrand en hennebalk
- kluisgaten functioneel
- vergulde zwaan op de roerkop

Opmerkingen

De opdrachtgever mr S. Boltjes heeft een groot aandeel gehad in de vormgeving van zijn boeier. Hij heeft Wester de lijnentekening geleverd voor een slank schip met een vrij hoge steil vallende kop, gepiekte bodem en sterk geveegd achterschip. Dit is tot stand gebracht door twee van de tien huidgangen die aan de voorstevens beginnen, in het achterschip verloren te laten gaan, waardoor een sterk geveegd achterschip ontstond (zie ook hoofdstuk 10). De "Njord" bleek door deze maatregelen inderdaad een snelzeilend schip.